

Rosma vabakooli sündimise päev

Väike Rosma koolimaja Põlva külje all oli paik, kust algas ühe Eesti suurpedagoogi Johannes Käisi elu- ja haridustöö. Põlva Väikese Kooli Seltsi algatusel on selles pika haridusajalooa hoones tekkinud võimalus kasvatada ja teadmisi jagada.

Esimese septembri keskpäeval astusid üle maja läve 17 väikest õppurit, kelledest tavalisest erineva õppetööga tahetakse kasvatada teistsuguse ellusuhtumisega inimesi. ROSMA VABAKOOL - sellise nimetuse

kohtajagas maja perenaine KAIMETS selgitust: "Vabakool ei tähenda mitte seda, et siia kooli võib vabalt tulla või mitte, oppida või mitte. See tähendab seda, et siit peab kasvama vaba eestlane, kel on võimu oma nõrkuste üle ja kes tegutses ning loob vabalt. Kevade ja suuve vahel on pikk-pikk talv ja siis on meil aega õppida ja saada tunda selle suve ja kevade omadusi ning väärtusi." Avaaktusel tervitas pr. Mets kõiki noori õppureid sõnadega: "Tere, mina olen sinu õpetaja Kai."

Peale rohkeid sõnavõtte jõuti ka esimese koolitunnini. Korralikult remonditud vana palkmaja on nii seest kui väljaspoolt tehtud igati inimsõbralikuks ja silmarõõmu pakkuvaks. Kõikjal on kasutatud ehtsat puitu, mis erinevatootniliseks peitsituna välistab mulje mingist kroonulikust klassist või koolimajast.

Kuidas tekkis mõte luua selliste probleemidega tegelev selts, ning mil moel jõuti esimese (vahe)finishini Rosmal?

KAI METS: "Kogu asi sai alguse Rohelisest Liikumisest. Mõte selliseseltsi tegemiseks ei tulnud üleöö, vaid vaikselt ja sujuvalt. Jõudsime järeldusele, et ainult puude ja veekogude kaitsmisest on vähe. Tuleb jälle inimene, teeb paha ning hävitab loodu. Järjest jõudsime loomuliku sünnituse ja teiste asjade juurde, kuid õigemaks pidasime alustada koolist. Kord Tallinna Vanalinna oitme loengu, kus räägiti erinevatest pedagoogilistest vormidest ja me hakkame lähtuma lapse arengust. Laps pole mitte väike täiskasvanu, kellel kõike tuleb anda veidike vähem, vaid ta on hoopis teistmoodi inimene. Lapsel tuleb lasta kasvada vabalt, mitte anda talle teadmisi forsseeritult. Laps peab saama võimaluse ise näha, kuulata, käega katsuda ja läbi elada.

Eelmise aasta 20.märtsil tulime vaatama seda koolimaja siin, millise mõtte meile üks lapsevanem andis. Tookordne Põlvamaa juht A.Vainokivi oli samuti päri mõttega, et vajame alternatiivset kooli, mis ei suruks last mingitesse tottratesse raamidesse. Kogusime kokku vanemad, kes soovisid oma võsuks järgmise (1990.) aasta sügisest esimeses klassis näha sellises koolis. Sai loodud selts oma põhikirja ja juriidilise isiku staatusega. Mõttes on taastada ka veel teisi väikesi koole peale selle.

Finantsid ehituseks tulid maakonnast, nagu loodetud. Me arvasime nii, et kui kunagi kellelgi on olnud MAJANDUSLIKU mõtlemist väikeste koolide ära kaotamiseks, siis saavutatud kokkuvõtte arvelt peaks uuele koolile küll midagi jaguma.

Maakonna juhtivad inimesed ütlesid, et me lihtsalt peame selle raha leidma. Kuid saabus aeg, kus kõik tahtsid teha demokraatiat ja uutele volikogu liikmetele tuli hakata lausa personaalselt kõike selgitama... Vahepeal finantseerimine lõpetati, sest maja läks planeeritust kallimaks. Aga kui palju on selle aja jooksul tõusnud materjalide hinnad? Kui püksirihma pingutada tuleb, siis hariduse heaks tuleks seda küll teha.

Esimese klassiga hakkab meil tegelema 3 õpetajat, neist mina ise põhiliselt, on ka eraldi maalimisõpetaja ja muusikaõpetaja. Võõrkeelena tuleb esialgu SAKSA, teise keele üle tuleb veel aru pidada, kas inglise või vene? Muidugi oleks vajalik ka soome keelt tõngata. Soomlastega edeneb koostöö ka meil. On olemas mesilasvahast pliatsid joonistamiseks ja kirjutamiseks ning naturaalsed taimedest akvarellvärvid. Neilt üle võtta ei saa õppeprogramme, sest iga koht nõuab oma iseärasusi metoodikas. Elukõige peab õpetaja tunnetama oma missiooni ja täpselt teadvustama oma ülesande selles maailmas.

Minu vates peaks iga riik põhikoolihariduse tagama kõigile tasuta. Meil siiski mingid juurde maksud tulevad, sest peame ise muretsema vahendeid, mida teistes koolides pole.

Kooli juhtimine käib mõningatest külgedest juhatuse kaudu. Sinna kuulub 6 lapsevanemat, kellest üks on juhatuse esimees. Nende kompetentsi kuuluvad kõik majandusasjad, õpetajate ülesanne on sel juhul küllaltki konkreetne. Ma arvan, et kui me praegu teeme samuti omamoodi, siis Johannes Käis lööks võimalusel samuti kampa. Tema õpetusest saame kasutada väga palju. Teisel koolipäeval läheme Joh. Käisi hauale ja püüame lastele anda lihtsalt mingit ettekujutlust sellest mehest ja tema elutööst."

Nüüdseks juba manalasse varisenud J.Käisi endine õpilane, kalmistuuurija Karl Laane sooviks oli, et trellid selle maja akendelt kaoks. Siis paiknes endises koolitares aiavõrgutööstus. Nii on ka läinud.

JAANO RÄSSA

